

Kotona Suomessa

Astu sisään. Se kannattaa.

Ymmärrä Suomea -videosarjan jakson "Lasten oikeudet ja kasvattaminen" teksti

Simin on 16-vuotias eli lapsi niin kuin kaikki alle 18-vuotiaat.

Lapsia suojelevat Suomen lait ja YK:n lapsen oikeuksien sopimus.

Kaikki lapset ovat yhtä tärkeitä.

Lapsella on oikeus koulutukseen ja laadukkaaseen opetukseen.

Lapsella on oikeus päättää omasta kehostaan.

Aikuisten täytyy kysyä ja huomioida lapsen mielipide lasta koskevissa asioissa.

Lapsella on oikeus omaan kulttuuriin, uskontoon ja äidinkieleen.

Lapsen oikeuksien sopimuksessa on 54 kohtaa. Kaikkien aikuisten pitää huolehtia niiden täyttymisestä, mutta päävastuu lapsen hyvinvoinnista on vanhemmilla tai huoltajilla.

4-vuotias Javid on ollut neuvolan asiakas siitä asti, kun hän oli vielä äidin vatsassa.

Neuvolassa terveydenhuollon ammattilaiset huolehtivat Javidin, äidin ja isän hyvinvoinnista. Vanhemmat voivat pyytää heiltä apua ja neuvoja lapsen kasvatukseen, terveyteen, kehitykseen ja perheen arkeen liittyvissä asioissa.

Myös lastensuojelun ammattilaisten tehtävä on tukea perheitä ja auttaa vaikeilta tuntuissa tilanteissa.

Tänään Javid saa neuvolassa myös rokotuksen, joka suojaa häntä kurkkumädältä, jäykkäkouristukselta, hinkuyskältä ja polioltta. Suomessa on kattava rokotusohjelma, jonka ansiosta ihmiset välttyvät monilta vaarallisilta taudeilta.

Seuraavana päivänä Javid menee päiväkotiin.

Suomessa on subjektiivinen päivähoito-oikeus. Se tarkoittaa, että huoltajien halutessa alle kouluikäinen lapsi saa päivähoitopaikan, vaikka aikuiset olisivat itse kotona. Päivähoito on suunnitelmallista varhaiskasvatusta: lapsi oppii leikin ja ohjatun toiminnan avulla toimimaan ryhmässä ja saa tietoja ja taitoja, joista on hyötyä koulussa. Kaikille lapsille pakollinen esiopetus alkaa sinä vuonna, kun lapsi täyttää kuusi. Esikoulussa harjoitellaan taitoja, joita tarvitaan koulussa. Oppivelvollisuus taas alkaa Suomessa sinä vuonna, kun lapsi täyttää seitsemän.

Javidin tanssiessa hänen äitinsä ja isänsä juttelevat varhaiskasvatuksen opettajan kanssa Javidin varhaiskasvatussuunnitelmasta.

Sen tarkoituksena on huomioida lapsen yksilölliset tarpeet ja miettiä, kuinka Javidin kehitystä ja hyvinvointia voidaan parhaiten tukea kotona ja päiväkodissa.

Äiti, isä ja varhaiskasvatuksen opettaja juttelevat erityisesti Javidin kielenkehityksestä.

Monikielisyys ja monikulttuurisuus ovat arvokkaita asioita ja niiden eteen kannattaa tehdä paljon töitä päiväkodissa ja kotona. Javidin vanhemmat tukevat äidinkielen kehitystä juttelemalla, lukemalla ja laulamalla Javidille omalla kielellään.

Javidin 10-vuotias isosisko Samaneh on peruskoulun neljännellä luokalla.

Hänen vanhempansa pitävät koulun kanssa yhteyttä netissä ja kasvokkain. Lisäksi he tapaavat opettajia vanhempainilloissa. Yhteydenpito on tärkeää: sen avulla koti ja koulu tukevat lapsen koulunkäyntiä, oppimista ja kehitystä parhaalla mahdollisella tavalla.

Koulussa Samaneh saa matematiikan, maantiedon, musiikin ja muiden aineiden lisäksi oman äidinkieltensä ja uskontonsa opetusta. Samaneh saa myös lisätukea suomen kielen opiskelussa, jotta hänen kielitaitonsa kehittyy sellaiselle tasolle, että hän voi opiskella sujuvasti peruskoulun jälkeen.

Tutkimukset osoittavatkin, että vahva oman äidinkielen ja suomen kielen osaaminen auttavat lasta menestymään sekä peruskoulussa että jatko-opinnoissa.

Javidin ja Samanehin isosisko Simin on lukiossa. Lukio päättyy ylioppilaskirjoituksiin. Sen jälkeen hän aikoo muuttaa pois kotoa ja lukea sähköinsinööriksi tai opiskella koodausta.

Osa Siminin kavereista muutti opintojen perässä toiselle paikkakunnalle heti peruskoulun jälkeen 15-vuotiaina.

Säästääkseen rahaa Simin työskentelee lauantaisin kahvilassa.

Samaan aikaan Javid ja Samaneh pelaavat jalkapalloa. Aiemmin he kävivät kokkikerhossa.

Edullisia harrastuksia voi etsiä netistä ja kysyä koulusta, järjestöiltä tai seurakunnalta. Lapselle mieluinen harrastus kasvattaa taitoja, tukee kielenkehitystä ja tuo uusia kavereita.

Simin tekee lapsen oikeuksista kertovaa koulutyötä.

Tiivistelmään hän kirjoittaa:

Lapsilla on oikeus henkilökohtaiseen koskemattomuuteen. Se tarkoittaa monta asiaa.

Kiusaaminen on kiellettyä kasvokkain ja internetissä. Jos lasta kiusataan päivähoitossa tai koulussa, pitää ongelmista kertoa henkilökunnalle. Päivähoitopaikalla ja koululla on velvollisuus puuttua asiaan. Henkilökunnalta voi pyytää neuvoja myös, jos lasta kiusataan vapaa-ajalla.

Aikuinen ei saa ehdottaa tai tehdä mitään seksuaalista alle 16-vuotiaille lapsille. Se on Suomen lain mukaan aina rangaistavaa.

Simin tekee lisähuomautuksen siitä, että myös alkoholin, huumeiden tai tupakan tarjoaminen lapselle on lain vastaista, silloinkin jos lapsi niitä itse pyytää.

Kotona Suomessa

Astu sisään. Se kannattaa.

Tiivistelmä jatkuu: Jos aikuinen on lapsen kanssa eri mieltä, pitää hänen yrittää löytää molemmille sopiva ratkaisu puhumalla lapsen kanssa. Vakavissa ristiriidoissa voi pyytää apua esimerkiksi lastensuojelun ammattilaisilta.

Lasta ei saa koskaan lyödä, tukistaa tai muuten satuttaa. Se on aina rikos.

Kaikki alle 18-vuotiaat ovat lapsia. Vastuu heidän hyvinvoinnistaan on aikuisilla.

Siminin koulutyön viimeinen virke on suoraan Yhdistyneiden kansakuntien lapsen oikeuksien julistuksesta: Lasta on kasvatettava ymmärtämykseen, suvaitsevaisuuteen, kansojen välisen ystävyyden, rauhan ja yleismaailmallisen veljeyden hengessä sekä täysin tietäen, että hänen tarmonsa ja kykynsä olisi saatettava palvelemaan hänen lähimmäisiään.